

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Освітня діяльність університету базується на кращих традиціях, які створювалися не одним поколінням викладачів та студентів. Водночас, вона є динамічною, орієнтується на зміни, що відповідають сучасним суспільним запитам, відбуваються в європейському та світовому освітніх просторах. Діяльність університетської спільноти сьогодні має чіткі пріоритети: забезпечення високої якості освіти, динамічний розвиток усіх форм навчання, конкурентоспроможності випускників на ринку праці, академічної мобільності студентів, підвищення якості викладання іноземних мов.

Останніми роками відбулися зміни у структурі підготовки фахівців з вищою освітою згідно з ключовими положеннями Закону України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Сьогодні освітній процес у ЗНУ здійснюється на всіх рівнях вищої освіти – від молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра до освітньо-наукового та наукового за 18 галузями знань. Для 37 спеціальностей бакалаврського та магістерського рівнів факультетами й кафедрами розроблено і впроваджується 66 освітніх програм. Виконується активна робота щодо розвитку освітньої діяльності університету у сфері ліцензування й акредитації нових спеціальностей та освітніх програм. Університет є найбільшим державним навчальним закладом регіону за кількістю спеціальностей.

Розроблення сучасних освітніх програм підготовки фахівців здійснюється факультетами, кафедрами на основі компетентнісного підходу, що поєднує знання з уміннями й навичками, які відповідають кваліфікаціям майбутніх фахівців. За останні два роки на основі розроблених освітньо-професійних програм відбулося оновлення навчальних планів бакалаврського і магістерського рівнів.

У 2014 р. в ЗНУ впроваджено Концепцію вивчення іноземних мов в університеті, яка успішно реалізується сьогодні. Активно застосовуються сучасні методи викладання іноземних мов у межах співпраці з іноземними партнерами. Наступним кроком стане викладання професійних дисциплін іноземною мовою.

Важливу роль в удосконаленні освітнього процесу у виші загалом і на кожному факультеті й кафедрах зокрема відіграє науково-методична рада ЗНУ. Активна та плідна діяльність її членів забезпечила імплементацію основних положень Закону України «Про вищу освіту» в освітній процес, оновлення нормативно-методичної документації в університеті, зокрема Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ. Важливим елементом впровадження в навчальні плани підготовки фахівців стало забезпечення вільного вибору студентами 25% дисциплін. Задля його успішної реалізації було розроблено порядок здійснення вільного вибору, обговорено на науково-методичних радах факультетів

і науково-методичній раді університету його процедури, зміст програм дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей, сформовано перелік дисциплін для вільного вибору студентів.

Згідно з розробленими освітньо-професійними програмами, науково-педагогічні працівники продовжують роботу над удосконаленням змісту навчально-методичного забезпечення дисциплін.

У ЗНУ започатковані та діють щорічні науково-методичні семінари факультетів, де представляється та обговорюється досвід із використання сучасних педагогічних технологій у підготовці фахівців з відповідних спеціальностей. Практика показала доцільність та успішність такої роботи.

Електронні версії навчально-методичних комплексів з усіх дисциплін спочатку було розміщено в електронному банку навчально-методичних матеріалів ЗНУ. Важливим кроком у створенні сучасного освітнього інформаційного середовища в університеті стало запровадження з 2014–2015 н. р. системи електронного забезпечення навчальних дисциплін (СЕЗН) на платформі «Moodle», що замінила електронний банк навчально-методичних комплексів дисциплін. Її основне завдання – доступність навчально-методичних матеріалів дисциплін, а також реалізація плану впровадження дистанційної форми навчання в ЗНУ. Основна перевага СЕЗН – орієнтація на студента, встановлення зворотного зв'язку. Також, на відміну від електронного банку, СЕЗН – це динамічна система, в якій постійно вдосконалюється зміст навчально-методичних матеріалів, регулярно проводяться контрольні заходи, розміщуються й оновлюються практичні завдання, ведеться журнал успішності, контролюється рівень засвоєння питань, що виносяться на самостійне опрацювання тощо. Сьогодні в електронній формі в системі «Moodle» ЗНУ представлено навчально-методичне забезпечення

*Засідання науково-методичної ради
Запорізького національного університету*

Практика студентів ЗНУ спеціальності «Туризм» у Болгарії

2700 дисциплін, що викладаються в університеті за робочими навчальними планами бакалаврів та магістрів. У системі «Moodle» ЗНУ у 2017 р. почалося проведення ректорського контролю у формі комплексних інтерактивних тестів. На кафедрах постійно триває робота з підготовки електронних навчальних комплексів, удосконалення їх складових.

Варто також зазначити, що електронний контент навчальних дисциплін — це перша сходинка на шляху впровадження дистанційної форми навчання, методів дистанційного навчання в освітній процес за всіма спеціальностями та з усіх дисциплін. На платформі «Moodle» ЗНУ проводиться процес вільного вибору дисциплін студентами.

Колективи кафедр спільно з навчальним відділом також виконують системну і цілеспрямовану роботу з удосконалення такого важливого складника освітнього процесу, як практична підготовка. Так, для забезпечення навчальних і виробничих практик студентів у ЗНУ створено інформаційну базу з переліком підприємств, установ, організацій різних форм власності Запорізького та інших регіонів. З ними укладено приблизно 500 угод про проходження практик і стажування студентами різних спеціальностей університету.

Такі державні установи й організації, як Запорізька обласна державна адміністрація, районні державні адміністрації, Виконавчий комітет Запорізької міської ради, Управління соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації та Запорізької міської ради, Головне управління Національної поліції в Запорізькій області, Запорізький міський центр соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, Головне управління Пенсійного фонду України в Запорізькій області, Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Запорізькій області надають можливість проходження навчальних і виробничих практик студентам Запорізького національного університету, а також сприяють працевлаштуванню випускників.

Провідні підприємства м. Запоріжжя, які ефективно впроваджують у виробничий процес сучасні технології: ПАТ «Запоріжсталь», ПАТ «Запоріжтрансформатор», ПАТ «Елемент-Перетворювач», АТ «Мотор

Січ», Запорізький державний авіаційний ремонтний завод «МіРемонт», ПАТ «Дніпроспецсталь», ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат», приймають студентів для проходження практики та стажування, а також працевлаштовують випускників ЗНУ багатьох спеціальностей.

Інституалізація такої діяльності також відбувається в межах навчально-науково-виробничих комплексів «Екологія» та «Металспецпроект», інших форм безпосередніх зв'язків факультетів і кафедр із виробництвом, роботодавцями, що є запорукою для вдосконалення практичної підготовки студентів ЗНУ.

Структурні підрозділи університету: обласна академічна газета «Запорізький університет», редакційно-видавничий відділ, навчальні лабораторії телевізійної журналістики й інтернет-радіо «Університет» та новітніх медіа, на базі яких працює інтернет-радіо «Юніверс», незалежний студентський портал «Пороги», локальна телевізійна мережа «Юніверс-TV», зоологічний та етнографічно-краєзнавчий музеї, спортивно-оздоровчий комплекс, навчально-науково-виробничі центри, навчально-науково-дослідні та науково-дослідні лабораторії, забезпечують проведення як навчальних занять, так і навчальних практик студентів ЗНУ.

Студенти педагогічних спеціальностей проходять практики у кращих гімназіях, ліцеях, колегіумах, навчально-виховних комплексах і загальноосвітніх школах.

За останні роки навчальний відділ спільно з кафедрами та факультетами провели детальний аналіз організації та забезпечення практичної підготовки студентів із використанням даних соціологічних опитувань, які здійснив Центр незалежних соціологічних досліджень університету. Це дозволило відкоригувати структуру та зміст практичної підготовки в контексті розроблення освітніх програм, що передбачають компетентнісний підхід відповідно до кваліфікацій, які отримують випускники. Всі кафедри, які відповідають за організацію та проведення практичної підготовки, розробили нові наскрізні та робочі програми практичної підготовки з урахуванням конкретних компетентностей, які студенти повинні отримати після проходження певного виду практики.

Візит викладачів ЗНУ до Нарвського коледжу в Естонії

Для навчально-методичного забезпечення освітнього процесу щорічно науково-педагогічні працівники університету видають понад 200 навчально-методичних робіт. Тільки за останні п'ять років підготовлено 1235 найменувань навчально-методичної літератури: 7 підручників (2 із грифом МОН України), 731 посібник (55 із грифом МОН України), 497 методичних рекомендацій.

Одним зі складників якості освіти є рівень підготовки викладачів університету. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у Запорізькому національному університеті здійснюється згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету.

Упродовж п'яти років усі науково-педагогічні працівники та керівний склад університету проходять підвищення кваліфікації у вищих-партнерах ЗНУ, стажування в закордонних навчальних закладах, наукових установах та центрах. Якщо 6–7 років тому кількість таких працівників на рік нараховувала до десятка, то з 2013 р. до сьогодні стажування пройшли кілька сотень викладачів. Робота з цього напрямку орієнтована на обмін досвідом, ознайомлення з практикою навчально-методичної діяльності інших вишів з метою розроблення сучасного навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та впровадження сучасних педагогічних технологій.

Для молодих викладачів у ЗНУ організована робота Школи педагогічної майстерності. Програма школи, яку щорічно проходить понад 20 науково-педагогічних працівників, які тільки починають свою викладацьку діяльність, спрямована на їхню підготовку до впровадження сучасних педагогічних технологій та інноваційних методик навчання, розроблення навчально-методичного забезпечення дисциплін, психолого-педагогічної роботи зі студентською аудиторією.

У межах Школи педагогічної майстерності також виконується робота щодо ознайомлення педагогів з інноваціями та практичним досвідом застосування дистанційних методів навчання. За програмою школи

Перший проректор О. Г. Бондар вручає сертифікат випускниці Школи педагогічної майстерності

Керівник Регіонального інформаційно-виробничого вузла Л. Г. Комісарова виготовляє студентські квитки

десятки викладачів мали можливість підвищити свій рівень знання іноземних мов.

Освітній процес у університеті комп'ютеризований. Багаторівнева комп'ютерна мережа ЗНУ поєднує приблизно 1335 комп'ютерів, що розміщені в навчальних корпусах та спорткомплексі. Комп'ютерна мережа ЗНУ забезпечує роботу 54 комп'ютерних класів і спеціалізованих, оснащених технічним обладнанням, лабораторій та аудиторій. Усі робочі станції ЗНУ мають доступ до швидкісного Інтернету. У навчальних корпусах є доступ до Wi-Fi. Сьогодні керівництво університету реалізовує програму технічного оснащення аудиторного фонду, технічного та програмного оновлення комп'ютерних класів і лабораторій, а також супроводу освітнього процесу.

В університеті з 8 вересня 2011 р. діє Регіональний інформаційно-виробничий вузол «Запорізький національний університет», робота якого дозволяє вчасно й оперативно виготовляти документи про вищу освіту, студентські й учнівські квитки не тільки для ЗНУ, але й для навчальних закладів регіону: вишів і закладів професійної технічної освіти Запоріжжя й області, вищих навчальних закладів Донецької та Херсонської областей. Упродовж останніх двох років на базі підрозділу в повному обсязі друкують дипломи випусникам освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр», а також освітньо-кваліфікаційних рівнів «молодший спеціаліст» і «спеціаліст». Тільки за останні 5 років було виготовлено приблизно 70 000 студентських та учнівських квитків для 37 навчальних закладів регіону, які є клієнтами центру.

Завдання удосконалення освітнього процесу, якості підготовки фахівців, відповідно до вимог та змін на ринку праці, тісно пов'язане з функціонуванням системи забезпечення якості вищої освіти. У ЗНУ функціонує система моніторингу та контролю якості навчання, яка включає кілька рівнів: ректорський, факультетський, кафедральний. Сьогодні Запорізький національний університет працює над удосконаленням цієї моделі. Запровадження оновленої системи управління якістю освітньої діяльності забезпечить її результативність, конкурентоспроможність випусників та міцну основу для сталого розвитку вишу.